

Názov predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	1. ročník 33 hodín 2. ročník 33 hodín
Ročník	prvý až druhý
Kód a názov študijného odboru	5308 M zdravotnícky laborant
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi. Získajú kompetencie samostatne a zodpovedne sa rozhodovať v oblasti sexuálneho správania. Budú pripravení rešpektovať profesionálnu etiku založenú na zodpovednosti a úcte ku klientovi.

Ciele vyučovacieho predmetu

Žiaci:

- ✓ nadobudnú komunikačné spôsobilosti ako sú prezentácia vlastných názorov, vedenie dialógu, diskusia, odmietanie manipulácie, kultivované vyjadrovanie citov potrebné na vzájomné spolužitie,
- ✓ osvoja si pravidlá konštruktívnej kritiky,
- ✓ rozvinú sebaoceňovanie a sebaovládanie,
- ✓ uznajú za najvyššiu hodnotu život človeka a všetko, čo ho rozvíja,
- ✓ pochopia pravidlá vzájomného spolužitia rodiny,
- ✓ prejavia ochotu participovať na živote svojej rodiny,
- ✓ uznajú dôležitosť autority,
- ✓ akceptujú inakosť v oblasti názorov, sexuálnej orientácie, zvykov, kultúr,
- ✓ pochopia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, sexu, médií,
- ✓ osvoja si poznanie metód regulácie počatia,
- ✓ porozumejú hodnotám priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- ✓ pochopia riziká spojené s predčasným sexuálnym životom,
- ✓ osvoja si rešpektovanie etických zásad v práci,
- ✓ osvoja si prosociálne správanie ako jednu z podmienok naplnenia života.

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií

Vo vyučovacom predmete etická výchova využívame pre utváranie a rozvíjanie kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

Komunikatívne a sociálne interakčné spôsobilosti

- ✓ vyjadriť a zdôvodňovať svoje názory a závery
- ✓ sprostredkovať informácie vhodným spôsobom tak, aby každý každému rozumel
- ✓ vyjadrovať sa nielen podrobne a bohato, ale aj krátko a výstižne

- ✓ aktívne komunikovať v materinskom jazyku
- ✓ správne interpretovať získané informácie, kriticky ich hodnotiť a vyjadrovať konštruktívne závery, posúdiť ich význam v osobnom živote a v povolani
- ✓ vedieť samostatne rozhodovať a prijímať zodpovednosť za rozhodnutia
- ✓ vedieť sa správať asertívne
- ✓ vedieť kultívovane vyjadrovať svoje city
- ✓ oboznámiť sa s motivačnými vzdelávacími programami, zameranými na riešenie problémov a poskytovanie príležitosti pre celoživotné vzdelávanie

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- ✓ rozvíjať prácu v kolektíve v družnej a priateľskej atmosfére, prijať každého človeka
- ✓ osvojiť si pocit zodpovednosti za seba a spoluzodpovednosti za iných
- ✓ hodnotiť a rešpektovať svoju vlastnú prácu a prácu druhých
- ✓ využívať poznatky finančnej gramotnosti
- ✓ zdôrazňovať prosociálne hodnoty, ako sú spolupráca a pomoc, jasne rozlišovať dobro a zlo
- ✓ rozvíjať vlastnú aktivitu, samostatnosť, sebazapoznanie a sebadôveru
- ✓ vytvárať, objasňovať a aplikovať hodnotový systém a postoje, určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnom raste
- ✓ stanoviť si ciele a priority
- ✓ mať zodpovedný vzťah k svojmu zdraviu, starať sa o svoj fyzický a duševný rozvoj, byť si vedomý dôsledkov nezdravého životného štýlu
- ✓ prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým

Schopnosť tvorivo riešiť problémy

- ✓ objasňovať formou systematického poznávania najzávažnejšie rysy problémov
- ✓ získavať samostatným štúdiom všetky nové informácie v tejto oblasti
- ✓ zhromažďovať, triediť, zhodnocovať a využívať získané informácie
- ✓ určovať najzávažnejšie rysy problému, zvažovať rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, stanoviť kritéria pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- ✓ vedieť vybrať vhodné postupy pre realizáciu zvoleného riešenia a dodržiavať ho,
- ✓ vedieť ovplyvňovať ľudí
- ✓ spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi, odmietat manipulácie
- ✓ poskytovať ľuďom informácie
- ✓ korigovať nesprávne riešenie problému

Podnikateľské spôsobilosti

- ✓ rozpoznávať a rozvíjať kvality ľudí s aspektom na komunikatívne schopnosti, asertivitu, kreativitu a odolnosť voči stresom
- ✓ využívať zásady konštruktívnej kritiky, vedieť primerane kritizovať, ale aj znášať kritiku od druhých
- ✓ ovplyvňovať druhých a koordinovať ich úsilie
- ✓ rýchle sa rozhodovať a prijímať opatrenia
- ✓ myslieť systémovo a komplexne
- ✓ rešpektovať právo a zodpovednosť
- ✓ mať zodpovedný postoj k vlastnej profesijnej budúcnosti, k vzdelávaniu, uvedomovať si význam celoživotného vzdelávania
- ✓ sledovať a hodnotiť vlastný úspech vo svojom učení, prijímať hodnotenie
- ✓ poznať možnosti ďalšieho vzdelávania hlavne v odbore prípravy na povolanie
- ✓ mať prehľad o možnostiach uplatnenia sa na trhu práce v danom odbore
- ✓ robiť aj nepopulárne, ale správne opatrenia a rozhodnutia

Spôsobilosť využívať informačné technológie

- ✓ vyhľadávať vhodné informačné zdroje a potrebné informácie
- ✓ zoznámiť sa s rôznymi druhmi počítačových programov
- ✓ komunikovať elektronickou poštou
- ✓ posudzovať vierohodnosť informácií

Spôsobilosť byť demokratickým občanom

- ✓ porozumieť systémovej podstate sveta
- ✓ uvedomiť si a rešpektovať, že telesná, citová a vôľová zložka osobnosti sú rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajú
- ✓ konať zodpovedne, samostatne, iniciatívne vo vlastnom aj verejnom záujme
- ✓ rešpektovať, že neexistuje iba jeden pohľad na svet
- ✓ orientovať sa na budúcnosť vo svojom vzťahu k prírode a k Zemi vôbec
- ✓ pochopiť globálnu povahu sveta a úlohu jednotlivca v ňom
- ✓ chápať problémy zachovania mieru
- ✓ uvedomiť si a orientovať sa v problematike nerovnomerného hospodárskeho rozvoja, etnických, rasových a náboženských konfliktov, terorizmu a navrhovať cesty na ich odstránenie
- ✓ chápať pojmy spravodlivosť, ľudské práva a zodpovednosť
- ✓ dodržiavať zákony, rešpektovať práva druhých, ich špecifiká, vystupovať proti neznášanlivosti, xenofóbií, rasizmu a diskriminácií
- ✓ konať v súlade s morálnymi princípmi a zásadami spoločenského správania, prispieť k uplatňovaniu hodnôt demokracie
- ✓ uvedomovať si vlastnú identitu
- ✓ uznávať tradície a hodnoty svojho národa
- ✓ mať prehľad o zvykoch a kultúre národov

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať metódy, ktoré budú plniť hlavne funkciu diagnostickú, motivačnú, výchovnú, rozvíjajúcu sebakontrolu a sebahodnotenie a spätnoväzbovú.

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1.ročník		
Komunikácia	Informačnoreceptívna - výklad Anketová metóda(dialóg, diskusia) Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Zážitkové učenie Koooperatívne učenie Interaktívne učenie Kreatívne učenie-simulačné hry, hranie roly	Frontálna výučba Frontálna a Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Diskusia Demonštrácia a pozorovanie Práca s obrázkami Reflexia Ústne hodnotenie – pochvala
Dobré vzťahy v rodine	Informačnoreceptívna - výklad Anketová metóda(dialóg, diskusia) Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Zážitkové učenie Koooperatívne učenie Interaktívne učenie Kreatívne učenie-simulačné hry, hranie roly	Frontálna výučba Frontálna a Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Diskusia Demonštrácia a pozorovanie Práca s obrázkami Reflexia Ústne hodnotenie - pochvala
Dôstojnosť ľudskej osoby	Informačnoreceptívna - výklad Anketová metóda(dialóg, diskusia) Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Zážitkové učenie Koooperatívne učenie Interaktívne učenie Kreatívne učenie-simulačné hry, hranie roly	Frontálna výučba Frontálna a Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Diskusia Demonštrácia a pozorovanie Práca s obrázkami Reflexia Ústne hodnotenie – pochvala
2.ročník		

Prosociálne správanie	Informačnoreceptívna - výklad Anketová metóda(dialóg, diskusia Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Zážitkové učenie Kooperatívne učenie Interaktívne učenie Kreatívne učenie-simulačné hry, hranie roly	Frontálna výučba Frontálna a Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Diskusia Demonštrácia a pozorovanie Práca s obrázkami Reflexia Ústne hodnotenie - pochvala
Etika sexuálneho života	Informačnoreceptívna - výklad Anketová metóda(dialóg, diskusia Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Zážitkové učenie Kooperatívne učenie Interaktívne učenie Kreatívne učenie-simulačné hry, hranie roly	Frontálna výučba Frontálna a Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Diskusia Demonštrácia a pozorovanie Práca s obrázkami Reflexia Ústne hodnotenie – pochvala
Etika práce	Informačnoreceptívna - výklad Anketová metóda(dialóg, diskusia Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická - rozhovor, riešenie úloh Zážitkové učenie Kooperatívne učenie Interaktívne učenie Kreatívne učenie-simulačné hry, hranie roly	Frontálna výučba Frontálna a Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Diskusia Demonštrácia a pozorovanie Práca s obrázkami Reflexia Ústne hodnotenie - pochvala

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Dalšie zdroje (internet, knižnica, ...)
Komunikácia	Lencz, Krížová: Metodický materiál k predmetu etická výchova - 1. Metodické centrum v Bratislave. Bratislava 1993	Video CD prehrávač PC Magnetická tabuľa Tabuľa Flipchart	Obrazový materiál, farebné papiere, farebné perá materiál z prírody, plagáty, časopisy	Internet knižnica
Dobré vzťahy v rodine	Lenz, Krížová: Metodický materiál k predmetu etická výchova – 2. Metodické centrum v Bratislave. Bratislava 1994			
Dôstojnosť ľudskej osoby	Lenz, Krížová: Metodický materiál III k predmetu etická výchova. Metodické centrum v Bratislava 1995			
Prosociálne správanie	Lenz L.:Metódy etickej výchovy. Metodické centrum v Bratislave. Bratislava 1993 Lenz L.:Pedagogika etickej výchovy-výchova k prosociálnosti. Metodické centrum v Bratislave. Bratislava.1993 Miedzgová J.:Základy etiky. SPN. Bratislava 1994 Roche Olivar: Etická výchova. Orbis Pictus Istropolitana 1992 Goga M.: Vieš uhádneš – lamohlavy. Videopres. Bratislava 1987			
Etika sexuálneho života	Verdouxová a kol.:Encyklopédia pohlavného života. Slovart. Bratislava 1995			

Etika práce	Larousse: Náboženství světa. Mladé letá 1997 Alkohol a jiné drogy. Open Society Fund. Bratislava 1992 Drogy a čo s tým. ICM Orava 1997 Fajčenie. Open Society Fund. Bratislava 1992 Výživa atvoje ydravie. Open Society Fund. Bratislava 1992 Peltová N.: Umenie bez zábran komunikovať. Advent Orion 1999			
-------------	---	--	--	--

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Etická výchova – prvý ročník				1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín		
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Komunikácia	14		Žiak má:	Žiak:		
 Úvod do vyučovania predmetu, cieľ a pravidlá skupiny. Zoznamovanie sa	1	slovenský jazyk a literatúra občianska náuka	 Vysvetliť pravidlá začatia, rozvíjania a ukončenia rozhovoru v súlade so zásadami spoločenskej komunikácie	 Dokáže začať, rozvíjať a ukončiť rozhovor v súlade so zásadami spoločenskej komunikácie	formatívne priebežné	reflexia pochvala
 Základy verbálnej komunikácie	1		 Vyjadriť kultivovane svoje city	 Ovláda pravidlá kultivovaného vyjadrovania citov		
 Základy neverbálnej komunikácie	1		 Vysvetliť pojmy empatia a asertivita a ich dôležitosť v komunikácii	 Vie vysvetliť pojmy empatia a asertivita a uvedomuje si ich dôležitosť v komunikácii		
 Základné prvky medziľudských vzťahov. Prosba, poďakovanie, pozdrav, ospravedlnenie	1		 Oboznámiť sa so základnými sociálnymi návykmi potrebnými na styk s ľuďmi a prakticky uplatňovať pri styku s ľuďmi spoločensky uznávané normy	 Pri styku s ľuďmi prakticky uplatňuje spoločensky uznávané normy a zásady spoločenského správania sa		
 Rozhovor, pravidlá rozhovoru	1					
 Empatia v komunikácii	1		 Zoznámiť sa s rôznymi ľudskými vzťahmi podriadenosti a nadriadenosti v rodine, v škole a na pracovisku	 Vie správne určiť vzťahy podriadenosti a nadriadenosti v škole, v rodine a na pracovisku a podľa toho sa aj správa		
 Diskusia v komunikácii a jej pravidlá	1					
 City, pocity a ich vyjadrenie	1		 Vymenovať pravidlá konštruktívnej kritiky	 Vymenuje pravidlá konštruktívnej kritiky		
 Pravda a lož	1		 Poznať, nutnosť prevencie konfliktov, ovládať základné techniky riešenia konfliktov	 Pozná nutnosť prevencie konfliktov, ovláda základné techniky riešenia konfliktov		
 Zdravá a nezdravá kritickosť	1		 Rozlíšiť manipuláciu v komunikácii	 Rozlišuje manipuláciu v komunikácii		
 Riešenie medziľudských vzťahov prostredníctvom úcty k iným a otvorenej komunikácie, konflikty	1		 Poznať asertívne práva a správať sa asertívne	 Pozná asertívne práva a správa sa asertívne		
 Manipulácia. Typy manipulátorov	1					
 Spôsoby odmietnutia manipulácie	1					

ROZPIS UČIVA PREDMETU: Etická výchova – druhý ročník				1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín		
Názov tematického celku Témy	Hodiny	Medzipredmetové vzťahy	Očakávané vzdelávacie výstupy	Kritériá hodnotenia vzdelávacích výstupov	Metódy hodnotenia	Prostriedky hodnotenia
Prosociálne správanie	12		Žiak má:	Žiak:		
- Prosociálnosť, druhy prosociálneho správania - Spolupráca - Pomoc - Dávanie, darovanie - Delenie sa - Priateľstvo - Dobro a zlo - Znaky prosociálneho správania, nezištnosť - Osobné zaangažovanie - Akceptácia prijímateľom - Nezištnosť v medziľudských vzťahoch - Prosociálne správanie v povolání zdravotníckeho pracovníka	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	občianska výchova dejepis slovenský jazyk a literatúra	- Rozlišovať medzi jednotlivými druhmi prosociálneho správania - Jasne rozlišovať dobro od zla - Aplikovať v žiackom, kamarátskom kolektíve prosociálne správanie - Aplikovať prosociálne správanie v rodine - Vytvoriť rebríček hodnôt prosociálneho správania človeka	- Rozlišuje medzi jednotlivými druhmi prosociálneho správania - Jasne rozlišuje dobro od zla - Aplikuje v žiackom, kamarátskom kolektíve prosociálne správanie - Aplikuje prosociálne správanie v rodine - Vytvorí rebríček hodnôt prosociálneho správania človeka	formatívne priebežné	reflexia pochvala
Etika sexuálneho života	15		Žiak má:	Žiak:		
- Priateľstvo, láska, zamilovanosť - Fyziologická a emocionálna príťažlivosť opačného pohlaví, voľba partnera	1 1	Anatómia a fyziológia občianska náuka dejepis slovenský jazyk a literatúra	Poučiť o zodpovednej voľbe životného partnera a zodpovednom prístupe ku manželstvu a rodičovstvu	Je poučený o zodpovednom prístupe pri voľbe partnera, manželstva a rodičovstva	formatívne priebežné	reflexia pochvala

- Sexuálna anatómia, počatie života - Prenatálny život, embryo - Etika sexuálneho života - Zodpovednosť, citlivosť, sebaovládanie - Predčasný sex a jeho dôsledky - Prirodzená regulácia počatia - Umelé regulácie počatia, metódy antikoncepcie - Sociálne patologické javy vyplývajúce z nezriadeného sexuálneho života - Zdržanlivosť a vernosť ako optimálna prevencia pohlavne prenosných chorôb a AIDS - Mravný dopad promiskuitného života, prostitúcia a pornografia - Hodnota ľudského života – interrupcia - Pohlavné zneužívanie - Ochrana života a zdravia –prierezová téma	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1		- Oboznámiť sa so zásadami etiky sexuálneho života - Oboznámiť sa so sexuálnou anatómiou a možnosťami počatia - Vysvetliť a rozlíšiť metódy regulácie počatia - Vysvetliť príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS - Vysvetliť nevyhnutnosť integrácie sexuálneho života do zdravého životného štýlu a potrebu akceptovania etických prvkov ako zodpovednosť, sebaovládanie, sebaúcta, úcta k iným - Vysvetliť potrebu zodpovednosti a rozvážnosti pri nadväzovaní intímnych vzťahov - Vyjadrovať sa úctivo o otázkach sexuality	- Je oboznámený so zásadami etiky sexuálneho života - Má prehľad o sexuálnej anatómii a možnostiach počatia - Rozlišuje metódy regulácie počatia - Pozná príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS - Uvedomuje si nevyhnutnosť integrácie sexuálneho života do zdravého životného štýlu a potrebu akceptovať etické prvky ako sú zodpovednosť, sebaovládanie, sebaúcta, úcta k iným - Vie vysvetliť potrebu zodpovednosti a rozvážnosti pri nadväzovaní intímnych vzťahov - Vyjadruje sa úctivo o otázkach sexuality		
Etika práce	6		Žiak má:	Žiak:		
Zamestnanie a povolanie, práca a odpočinok. Finančníctvo, investície, sporenie.	1	Občianska náuka dejeopis slovenský jazyk a literatúra	- Vysvetliť pojem profesijná etika a jej zásady - Oboznámiť sa so základmi finančnej gramotnosti	Vie vysvetliť pojem profesijná etika a pozná jej zásady	formatívne priebežné záverečné	reflexia pochvala

Profesijná etika. Zodpovednosť, šetrnosť, ochota, úcta.	1		Poukázat na nutnosť kooperácie a súťaživosti na pracovisku a na potrebu vytvárania dobrých vzťahov	Má prehľad o základoch finančnej gramotnosti		
Vytrvalosť a trpezlivosť, loajalita zamestnanca.	1			Chápe dôležitosť profesijnej etiky, rozumie hodnotám súťaživosti a spolupráce na pracovisku		
Etické hodnoty súťaživosti a spolupráce. Pravidlá Fair play v ekonomicko-pracovných vzťahoch.	1		Rešpektovať pravidlá „Fair-play“ pri spoločnej práci v škole	Je pripravený vytvárať dobré vzťahy na pracovisku		
Etický kódex zamestnanca.	1		Vysvetliť pojem etický kódex zamestnanca. Uviesť príklady zásad v etickom kódexe zamestnanca	Pri spoločnej práci rešpektuje pravidlá „Fair-play“, je schopný rešpektovať autoritu, k zadaným úlohám sa stavia zodpovedne.		
Záverečné reflexie	1			Vie vysvetliť pojem etický kódex zamestnanca a vie uviesť príklady zásad v etickom kódexe		

